

LIETUVOS MUZIEJŲ INFORMACIJOS, SKAITMENINIMO IR LIMIS CENTRO 2009–2010 METŲ LEIDINIAI

Danutė Mukienė,
Lietuvos dailės muziejaus filialo Lietuvos muziejų informacijos,
skaitmeninimo ir LIMIS centras vedėja

Lietuvos muziejų informacijos, skaitmeninimo ir LIMIS centrai (toliau – LM ISC LIMIS), kuris nacionalinio Lietuvos dailės muziejaus padalinio teisėmis veikia nuo 2009 m. liepos mėnesio, pavesta organizuoti, kuruoti kultūros paveldo skaitmeninimą, skaitmeninės informacijos saugojimą, kaupimą ir sklaidą visuose Lietuvos muziejuose. Jau pirmaisiais Centro veiklos mėnesiais iškilo poreikis muziejuose „gesinti seniai rusejančius gaisrus“, t. y., įvertinus užsienio šalyse ir Lietuvos atminties institucijose sukauptą kultūros paveldo vertybių skaitmeninimo praktiką, parengti ir Lietuvos muziejams pateikti rekomendacijas aktualiausiais kultūros paveldo skaitmeninimo klausimais. Tuo tikslu 2009 m. buvo įgyvendintas projektas „Muziejinių vertybių skaitmeninimo ir automatizuotos apskaitos gebėjimų ugdymas“ (rėmė Lietuvos kultūros ministerija).

Įgyvendinant šį projektą, 2009 m. buvo organizuojami muziejinių seminarai, konferencijos ir išleisti du informaciniai-metodiniai leidiniai (knygutės): [„Muziejinių vertybių skaitmeninimas“](#) ir [„Muziejinių vertybių skaitmeninimas: teorija ir praktika“](#).

Pirmajame leidinyje pateikta MINERVA techninių skaitmeninio kultūros turinio kūrimo programų gairių santrauka (Gairių versija 2.0. 2008 m. rugsėjis), pristatyta kaimyninėse užsienio šalyse (Latvijoje ir Estijoje) sukaupta kultūros paveldo skaitmeninimo praktika, paskelbta svarbiausia informacija apie skaitmeninę visos Europos biblioteką EUROPEANĄ.

Kitoje leidinio dalyje pateikta metodinė, kasdieniam darbui reikalinga informacija: informacinių sistemų duomenų bazių tekstų rengimo rekomendacijos, siūlomų taikyti skaitmenintų eksponatų skaitmeninių vaizdų bei rekomenduojamos įsigyti eksponatų skaitmeninimui reikalingos kompiuterinės technikos parametrai, eksponato (elektroninio katalogo vieneto) aprašo, skirto kuriamai Lietuvos integraliai muziejų informacinei sistemai (toliau – LIMIS), informacinių laukų sąrašo bei vaizduojamosios dailės eksponato išsamaus aprašo, skirto LIMIS duomenų bazės viešai prieigai internete, struktūros projektai. Leidinyje išspausdinta ir muziejuose planuojamų skaitmeninti eksponatų sąrašo forma bei pateikta Kultūros paveldo objektų skaitmeninimo projektų galimų finansavimo šaltinių apžvalga.

Antrajame leidinyje aptarti 2009 m. anketavimo būdu atliktų tyrimų apie Lietuvos muziejų dalyvavimą kultūros paveldo objektų skaitmeninime, nacionaliniuose ir tarptautiniuose projektuose

rezultatai, pristatyta Lietuvos integralios muziejų informacinės sistemos koncepcija. Knygutėje išspausdinti ir svarbiausi paskutiniaisiais metais Lietuvoje priimti įstatyminiai aktai, susiję su kultūros paveldo skaitmeninimu: Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo koncepcijos patvirtinimo“ (2005 m. rugpjūčio 25 d.), Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategijos patvirtinimo“ bei šiuo nutarimu patvirtinta Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo turinio saugojimo ir prieigos strategija (2009 m.), jos įgyvendinimo priemonių planas (2009 m. gegužės 20 d.).

Daug vietos šiame leidinyje skirta tarptautinei kultūros paveldo skaitmeninimo teorijai ir praktikai: pristatyta Europeana metaduomenų semantikos specifikacija, ATHENA, ENRICH, CALIMERA projektai ir CALIMERA parengtos Sėkmingos veiklos gairės, apžvelgta GETTY centro ir Tarptautinės muziejų tarybos (ICOM) komitetų veikla, susijusi su kultūros paveldo skaitmeninimu.

Visus tekstus šiems leidiniams parengė LM ISC LIMIS darbuotojai.

Pradėjus veikti LM ISC LIMIS, plėtojant Centro ir Lietuvos muziejų ryšius, iškilo poreikis operatyviai muziejiniams ir kitiems suinteresuotiems asmenims, institucijoms naujų informacinių technologijų pagalba teikti informaciją, susijusią su muziejinių vertybių skaitmeninimu, ir šią informaciją kaupti. LM ISC LIMIS administruoja Lietuvos muziejų portalą „Lietuvos muziejai“ www.muziejai.lt (plėtojamas lietuvių, anglų, vokiečių ir prancūzų kalbomis), todėl jau 2009 m. vasarą šiame portale buvo suformuotas naujas skyrius – „Muziejinių vertybių skaitmeninimas“ – ir jame pradėta skelbti aktuali informacija.

Pradėjus rengtis LIMIS sukūrimui, iškilo poreikis turėti skaitmeninimui skirtą atskirą interneto leidinį. LM ISC LIMIS 2010 m. pradžioje buvo parengta leidinio struktūra, sukurtas jo dizainas, pasitelkus į pagalbą Lietuvos matematikos ir informatikos instituto mokslinį bendradarbį Evaldą Ožeraitį, atlikti pagrindiniai naujai kuriamo informacinio interneto leidinio „Muziejinių vertybių skaitmeninimas“ www.emuziejai.lt bei virtualių parodų informacinės sistemos programavimo darbai.

LM ISC LIMIS administruojamas ir plėtojamas informacinis leidinys www.emuziejai.lt internete veikia nuo 2010 m. vasario mėnesio. Jame lietuvių kalba (ateityje planuojama sukurti ir anglišką leidinio versiją) pateikiama svarbiausia informacija apie LM ISC LIMIS veiklą (renginius, įgyvendinamus projektus, leidinius ir kt.), LIMIS, teisės aktus, kurie aktualūs muziejuose skaitmeninant eksponatus ir pateikiant informaciją apie juos interneto viešose prieigose, plėtojant tarptautinį bendradarbiavimą eksponatų skaitmeninimo ir informacijos apie juos sklaidos srityse, kultūros paveldo skaitmeninimo tendencijas užsienyje ir Lietuvos atminties institucijose. Į šį

informacinį interneto leidinį yra integruota 2010 m. pradžioje sukurta Lietuvos muziejų virtualių parodų informacinės sistemos duomenų bazės vieša prieiga <http://www.muziejai.lt/emuziejai/>. Duomenis (skaitmeninę teksto ir vaizdo informaciją) apie suskaitmenintus eksponatus į virtualių parodų informacinės sistemos duomenų bazę, prie sistemos prisijungę interneto naršyklės pagalba, jau šiandien turi galimybę teikti visi Lietuvos muziejai. Kiekvienas muziejus prie sistemos prisijungia įvesdamas nurodytame lauke savo muziejaus kodą, kurį žino tik jis ir sistemos administratorius, todėl galimybę koreguoti duomenis ar juos pašalinti iš sistemos turi tik konkretaus muziejaus darbuotojai ir sistemos administratorius. Informaciniame interneto leidinyje „Muziejinių vertybių skaitmeninimas“ yra pateikta ir virtualių parodų informacinės sistemos naudojimo instrukcija.

Visi šie leidiniai jau sulaukė gana didelio muziejų darbuotojų ir visų kitų asmenų, kurie domisi kultūros paveldo objektų skaitmeninimu Lietuvos atminties institucijose, dėmesio. 2010 m. išleistų knygų LM ISC LIMIS jau nebeturima, o jų poreikis vis dar išlieka. Atsižvelgiant į tai buvo sukurtos ir interneto leidinyje www.emuziejai.lt paskelbtos šių leidinių elektroninės versijos. 2010 m. įgyvendinant naują muziejininkų gebėjimų ugdymo projektą, nutarta išleisti dar vieną informacinį leidinį (knygutę), kurioje planuojama pateikti aktualiausią 2010 m. LM ISC LIMIS darbuotojų parengtą ir sukaupią informaciją, susijusią su muziejinių vertybių skaitmeninimu Lietuvoje ir užsienio šalyse.